

SECUNDVM MATTH. 625

bato quieuit in sepulchro, octauo, qui est primus, re-
surrexit. Et pulchro ordine, quia homo sexta die fa-
ctus ē, & deus septimo requieuit die ab omnibus ope-
ribus suis, pulchra ratioe dominus sexta feria genus
humanū sua passione redemit, sabbato in sepulchro
quieuit, octauo die resurrexit. Quod etiam pro no-
stra salute constat esse actum. Siquidem per sex secu-
li ætates cum domino patimur, septima autem, quæ
nunc est, post domini aduentum in anima cum do-
mino requiescimus, expectantes diem octauum, &
resurrectionem generalem, ut receptis corporibus,
simus immortales in corpore, & incorruptibiles in
mente. Domine, recordati sumus, quia seduc-
tor ille dixit adhuc uiuens post tres dies re-
surgam. Et nomine seductoris & furis, licet nolentes,
ueritatem loquuntur Iudæi. Seductor autem est
dominus, non à ueritate ad falsitatem, à bono ad ma-
lum: sed è contrario ab iniquitate ad iustitiā. Fures
autem apostoli fuerūt, quia fidem Christi, quam Iu-
dæi respuerunt, à Iudæis auferre, & ad populos gen-
tium transducere studuerunt. [Illi autem abeuntes,
munierunt sepulchrum, signantes lapidem cum cu-
stodibus.] Non autem sufficit scribis & pharisæis, ut
dominum interficerēt cruce, sed etiam ad sepulchrū
ipsius custodes adhibuerunt. Et quantum in illis fu-
it, resurgenti manus oppofuerunt. Sed quanto maio-
ri diligentia sepulchro custodes adhibuerunt, tanto
nos certiores de fide illius reddiderunt.

FERIA SECUNDA

Palmarum. Iohannis XII.

In illo tempore Ante sex dies paschæ uenit Iesus Bethaniam, ubi Lazarus erat mortuus, quem suscitauit. Et reliqua.

SCiens autem dñs conspirasse de se occidēdo Iudæos, nō fugit insidiantium manus, sed certus de gloria resurrectionis, primo uenit Bethaniā proximam Hierosolymis ciuitatē, ubi Lazarum suscitauerat à mortuis: deinde etiā Hierosolymam, ubi ipse pateretur, & resurgeret à mortuis. Hierosolymā quidem, ut ipse sibi moreretur: Bethaniā uero, ut resuscitatio Lazari cunctorū memoriæ arctius imprimetur, & magis magistis cōfunderentur, atq; inexcusabiles conuincerentur impij principes, qui occidere nō timerent eum, qui suscitare posset à mortuis. Et nec beneficijs suscitationis ꝑuocati, nec diuina suscitātis uirtute ꝑterriti, animos ab iniusta cęde retraherent. Nec trāsitorie legē dum est, q̄re ante sex dies paschæ uenisset Iesus Bethaniā. Magna uero dignitas senarij numeri est in sacris scripturis, & multa opera dñi dei nostri in senario numero perfecta esse demonstrant. Quia senarius numerus in seipso per suas ꝑprias partes diuisus, uel cōiunctus, perfectus eē cōstat. Habet em̄ partes tres in seipso denominatas. i. unū, duo, & tres. Nam sexta eius pars unum est, tertia uero duo, dimidia itaque tres. Vnum uero, & duo, & tres, sex esse dinoscuntur. Nec aliud ex his tribus partibus coniunctis confici potest, nisi sex tantum: nec in alias partes senarius numerus diuidi potest, nisi in has tres. i. unum, duo, & tres. Nam ipse dominus creator omnium, huius mūdi creaturas sex diebus perfecisse notissimum est, & sexta die hominem fecisse cōstat.

quem serpentina fraude perditū, ante sex dies pasche
 uenit ipse filius dei, per quē creatus est, Bethaniā ad
 liberandum: ut qui sexta die creatus est, sexta feria li-
 beraretur. **N**ā sexta feria Christū esse passum, neminē
 ignotum esse reor. Igitur & mense sexto, annuciāte
 archangelo, uirgo sacra inspiratione spūs sancti eun-
 dem redemptorem nostrū cōcepisse legitur. **Q**ui etiā
 sexta hora perfecta ætate super puteum sedēs, mulie-
 ri Samaritanæ diuini fontis fluētra aperire dignatus
 est. **S**exta quoq; ætate mundi ipse creator redēptor
 mundi, iuxta fidem sacræ historiæ, uenisse iā legitur.
Habent quoq; tres partes. i. unum, duo, & tres, ex q-
 bus (ut diximus) senarius constat, aliquid mysterij in
 dispensatione salutis humanæ. **P**rimo itaq; tempore
 sub lege naturæ, ueluti in quadam unirate, sancti pā-
 tres deo seruebant. **S**ecundo uero tēpore, lex addita
 est ad naturā, ut quod mala cōsuetudo uitiauit in na-
 tura, lex reformaret in litera. **E**t fuerunt duo, natura
 & lex. **T**ertio itaq; tempore uenit gratia cælestis per
 Iesum Christū, & sunt tria, natura, lex & gratia. Sicut
 nec lex naturæ bonū destruit, nec gratia legē soluit,
 sed adimpleuit, naturamq; pristinē reddidit nobilita-
 ti. **N**atura tñ & lex, sine gratia impleri nō potuerūt.
Nec sic homini liberum arbitrium datū est, uel legis
 præceptū, ut gratiæ nō indigeret, sicut Pelagiana hæ-
 resis affirmat. **E**t ne dicerent machinatores calūnia-
 rum phantastice suscitatum fuisse Lazarum, facta ibi
 dñi cœna, & ipse unus ex discubentibus cum eo erans
 ut dum uiuentem, loquentē, epulantē, cum suis fa-
 miliariter cōuersantem uiderent, siue audirēt, uel sic
 suscitantis potentiā agnoscerent, & gratiam accipe-
 rent. **M**ystrice autem, cœna hæc dominica, ubi Mar-

tha ministrabat, & Lazarus inter alios discumbebat, fides est ecclesie, quæ per dilectionem operatur, in qua cœna Martha ministrat, anima quæq; fidelis operam dño suæ dilectionis impendit. **Lazarus vero vnus erat ex discumbentibus cum eo.** Cum etiam hi, qui post peccatorum mortem resuscitati ad iustitiam sunt, una cum eis qui in sua iustitia permansere, de presentia veritatis exultant, pœnitentes simul cum innocentibus cœlestis gratiæ muneribus aluntur. Et bene eadē cœna in Bethania celebratur, quæ est ciuitas in latere montis Oliueti, & interpretatur domus obedientiæ. Domus namq; obedientiæ, ecclesia est, quæ fideliter iussis dñi obtemperat. Et ipsa est ciuitas, quæ super montem misericordiæ cōstituta, nūquam potest abscondi: ipsa, quæ de sui latere constructa redemptoris, id est, aqua ablutionis, & sanguine sanctificationis, quæ de ipsius latere pro se morientis exiere, imbuta est. Vbi etiam altera soror Lazari Maria, magnæ indicium dilectionis ostendit, sicut in sequentibus monstrat euangelica lectio. **Acceptit libram unguenti nardi pisticæ preciosi, & unxit pedes Jesu, & ceteris capillis suis pedes eius.** Quo non solum suæ dat indicium deuotionis, sed & aliarum fidelium deo animarum signat pietatis obsequium. [Maria autem accepit libram unguenti nardi pisticæ preciosi. Quid namq; per libram unguenti, nisi pfectio iustitiæ exprimit, qd unguentū ex nardo pistica dicit esse confectum? Quid enim per unguentū, nisi bonus odor opiniōis insinuat. Et hoc unguentum ex nardo pistica, id est, nardo fideli. Nam nisi græce, latine fides dicitur. Sine fide enim deo placere impossibile est: nec bona fama, sine fide catholica fiet.

ri poterit. **O** homo, unge pedes Iesu bene uiuēdo, do-
 minica sectare uestigia, et capillis exerge, ac si habe-
 as, supflua, pauperibus eroga, hoc ē, capillis pedes Ie-
 su tergere, quæ tibi superflua sunt, pedibus domini
 necessaria sunt, id ē, minimis quibusq; in ecclesia, de
 quibus in fine dicturus erit dominus: **Q**uandiu feci
 stis uni ex minimis his, mihi fecistis. **D**omus autem
 pietatis est odor, id est, ecclesia, uitæ religiosæ fama
 bona. **N**am odor bonus, est bona uita. **A**udi **A**posto-
 lum, **C**hristi bonus odor sumus (inquit) in omni lo-
 co. **E**t in **C**antico canticorum: **V**nguentum effusum
 nomē tuum, **I**tem, **D**um esset rex in accubitu suo, nar-
 dus mea dedit odorem suū. **V**bi aperte, quid **M**aria
 semel fecerit, typice autem quid omnis ecclesia, quid
 aīa quæq; perfectā semper faciat, ostēditur. **D**ixit er-
 go **Y**uus et discipulis eius **J**udas **S**cario-
 this, qui erat eū traditurus: **Q**uare hoc **Y**-
nguentum non uenit trecētis denarijs, ⁊ da-
tum est egenis: **V**æ impio traditori, uæ cōplicitibus
 eius nequitia, etiam nunc membra **C**hristi perseque-
 ribus, qui famam uirtutis, quam ipsi nō merentur ha-
 bere, proximis q; habent, inuidere non cessant. **E**t q-
 dem putare possumus **I**udā cura pauperum hęc fuis-
 se locutum, sed prodit mentem illius testis uerax, qui
 ait: **D**ixit autem hoc, non quia de egenis pertineret
 ad eum, sed quia fur erat, & loculos habens ea q; mit-
 tebantur portabat. **N**on ergo tunc **J**udas periit, qñ
 pecunia corruptus dñm prodidit, sed iam pditus do-
 minum sequebatur, qui loculos habens dñicos, ea q;
 mittebantur, portabat in ministerium pauperū, quæ
 etiam infideli mente furari solebat. **V**idens ergo do-
 minus cor illius cupiditatis iam sorde pollutum, præ-

2. Cor. in. a
Cantico. 2

uidens peiori pditionis sorde polluendum, cōmiste
 eius fidei q̄quid habebant in sacculis, eumq̄ de his
 quæ uellet facere pmisit, uelut collati honoris uel ha-
 bitæ memoria pecuniæ mentē ab ipsius uenditione
 reuocaret. **Verū** quia semper auarus eger, neq̄ unq̄
 beneficiorū per fidem meminit impius, a furto pecu-
 niæ, quam portabat, puenit ad traditionē dñi, qui pe-
 cuniam sibi seruandā cōmendabat. **Dixit ergo Je-
 sus: Sine illam, ut in die sepulturæ meæ ser-
 uet illud.** Quasi innocenter interroganti Iudæ dñs
 simpliciter & mansuete, quo ministeriū Mariæ pri-
 neret exposuit: q̄a ipse uidelicet moriturus, & ad se-
 peliendū aromatisibus esse ingendus: ideoq̄ Mariæ,
 cui ad unctiōē mortui corporis eius, quamuis mul-
 rum desideranti puenire nō liceret, donatū sit adhuc
 uiuenti impendere obsequiū, quod post mortē celeri
 præuenta resurrectione nequiret. **Vnde bñ Marcus**
dñm de illa dixisse testatur: Quod habuit hæc, fecit,
præuenit ungere corpus meū in sepulturam. Quod
est aperte dicere: quia corpus meū iam defuncti tan-
gere nō potuit, solū quod potuit fecit, puenit uiuum
adhuc funerandi officio donare. Pauperes enim
semper habetis uobiscum, me autē nō semper
habebitis. Et hic magnæ moderamine patientiæ,
 dñs non Iudam arguit auaritiæ, & nō pauperū gratia
 de pecunia loquitur, sed ex ratione demonstrat, nō esse
 culpandos eos, qui ei inter hoies cōuersanti de facul-
 tibus suis ministrarent, cum tā paruo tēpore ipse,
 apud ecclesiam corporaliter māsurus, pauperes autē
 quibus elemosyna fieri posset, in ea semper essent ha-
 bēdi. **Loquuntur ergo turba multa et Iude-**
is, quia illic ē et uenerunt nō propter Iesum tm̄.

Marci. 14.

sed ut **Lazary viderent. quē suscitauit a mortuis.** Curiositas hos, & nō charitas duxit ad Iesum. Sed nos uera uice frēs charissimī, si cognoscim⁹ ubi Iesus ē, ubi mansionē facit, ubi Bethaniā. i. domū anīmā obedientis, in q̄ habitat inuenit, ueniamus illic contēplatione, non ppter hoīem tm̄, quem à morte animē suscitātū spūitaliter uiuere donauit, sed ut bonam hoīs uitam imitādo, per hoc ad uisionē Iesu ptingere mereamur. Quia, p certo cognouimus ubi Iesus est, resurrexit em̄ post mortē, & ascendit in cælum, ubi habet mansionem perpetuā, ipsa est ciuitas uera, Bethania scilicet cælestis, quā nullus ualeat, nisi obediēs intrare. **Cogitauerūt principes sacerdotum. ut & Lazary interficerent, quia multi propter illū abibāt ex Iudæis, & credebāt in Iesum.**] O cæca cæcorum uersutia, occidere uelle suscitātū, quasi nō possit suscitare occisum, qui poterat defunctū. Et quidē utrūq; posse docuit, & qui Lazarum defunctū, & semetipsum suscitauit occisum. Postquā dñs quatriduanū mortuum suscitauit, stupētib⁹ Iudæis, & alijs eorū uidēdo credentibus, alijs in uidēdo peunibus: & post q̄ discubuit in domo Iesus, recumbente quoq; Lazaro, qui fuerat à mortuis suscitatus, post unguentū effusum sup pedes eius, unde domus odore cōpleta est, de quibus in superioribus, quantū potuimus tractauimus, nunc uidendū est, quid ante q̄n passionē gestū esse cōstat. Dicit enim euāgelista: [In crastinū autē turba multa, quæ cōueuerat ad diē festum, cū audisset q̄ Iesus uenit Hierosolymā, accēperunt ramos palmarū, & processerunt obuiam ei, & clamabant: Osanna, bñdictus q̄ uenit in nomine domini, rex Israel.] Rami palmarū laudes sunt signifi-

cantes uictoriam, qua erat dñs mortem moriēdo su-
peraturus, & trophæo crucis diabolus mortis prin-
cipem triumphaturus. [O sanna, benedictus qui uenit
in nomine dñi.] Notandū sane, quod oīa uerbū
Hebraicum, cōpositum est ex duobus corruptis & in
regro: salua nanq; siue saluifica apud Iudæos dicitur.
Na uero interiectio deprecantis, quō apud Latinos
interiectio est dolentis lieu, & interiectio admirātis
papę. Deniq; in Psalmo, ubi Septuaginta interpretes
transulerunt: O dñe saluum me fac, in hebræo scri-
ptum ē: Anna adonai osana, quod interpres noster
Hieronymus diligētius elucidās, ita transulit: Ob-
secro dñe, salua obsecro. Idem nanq; significat o per
interiectionē obsecrantis, qđ obsecro dñe, per: p̄ im
uerbum obsecrationis. Osana itaq; salua obsecro,
significat, consumpta litera uel uocali, quæ uerbum
prius interminat, cum perfecte dicitur osi, p̄ uirtutē
literæ uocalis aleph, a qua uerbum sequēs incipit an-
na, quod metrici in uerbis scandēdis synalæphen uo-
cant, quamuis illi scriptam literā scandentes transili-
ant. In hoc aut̄ uerbo osanna, iot litera nec saluē scri-
bitur, sed sensu loquētium saluo, funditus intermit-
tatur. [Benedictus qui uenit in nomine dñi, rex Isra-
el.] Sic accipiendum est, ut in nomine dñi, in noīe pa-
tris intelligatur, quamuis possit habere intelligenā
in noīe suo. Quia & ipse dñs est, unde alibi scriptum
est: Pluit dñs a domino. Verba eius melius nostrum
Johan. s. dirigant intellectū, q̄ ait: Ego ueni in nomine patris
mei, & nō suscepistis me: alius ueniet in noīe suo, hūc
suscipietis. Humilitatis em̄ magister est Christus, qui
humiliauit semetipsum, factus obediēs usq; ad mor-
tē, mortē aut̄ crucis. Non itaq; amittit diuinitatē, qñ

nos docet humilitatē. In illa patri est æqualis, in hac nobis similis. Per hoc qđ patri æqualis est, nos ut esse mus creauit, p quod nobis ē similis, ne periremus redemit. Has em laudes turba dicebat: [Osanna, bene dictus qui uenit in noīe domini rex Israel.] Quā uocem mentis inuidētia principes Iudæorū perpeti nō poterant, qñ regem suū Christum tanta multitudo clamabat. Sed quid fuit dño, regē esse Israel? qđ magnum fuit, regē seculorum regem fieri hoīm? Non em rex Israel Christus, ad exigendū tributū, uel ferro exercitiū armādo, hostesq; debellādo: sed rex Israel, qui mentem regat, qui in æternum consular, qui in regnum cælorū credentes, sperantes, amantesq; pducat. Dei ergo filius, æqualis patri, uerbum per quod facta sunt omnia, quod rex esse uoluit Israel, dignatio est, non promotio: miserationis indicium est, non potestatis augmentum. Qui enim appellatus est rex Iudæorum, in cælis est dominus angelorum. Et inuenit Iesus asellum, et sedit super eum. Hic breuiter dictum est. Nam quemadmodum sit factū, apud alios euāgelistas plenissime legitur. Adhibetur autem huic factō propheticum testimoniū, ut appareret, quod maligni principes Iudæorū eum non intelligebant, in quo implebant, quæ legebāt. Inuenit ergo Iesus asellū, & sedit super eum, sicut scriptum est: Noli timere filia Sion, ecce rex tuus uenit tibi, sedens super pullum asinæ. Hæc filia Sion, cui diuinitus ista dicunt, in illis erat ouibus, q̄ uocē pastoris audiebant: in illa erat multitudo, que dñm uenientē tanta deuotiōe laudabat, tātō agmine deducebat. Dictū est, [Noli timere] Illū agnosce, qđ te laudatur, & noli trepidare cum loquit, q̄ ille

sanguis fundetur, per quem tuum delictum deleat, & uita redimatur. Sed et super pullum asinae, in quo nemo sederat (hoc enim apud alios euangelistas inuenit) intelligitur populus gentium, qui legem domini non acceperat. Super asinam uero seder, quia utrumque iumentum domino adductum est, plebem eam significans, quae ueniebat ex populo Israel, non indomitam esse, sed quae praesepem domini agnouit. **Hec non cognouerunt discipuli eius primum**, sed quando glorificatus est Iesus. Id est, quando uirtute suae resurrectionis ostendit, tunc recordati sunt, quia haec sunt scripturae de eo. Recolentes quippe secundum scripturam, quae ante passionem siue in passione domini completa sunt, ibi & hoc inuenerunt, ut secundum eloquia prophetarum in pullo asinae sederet. **Testimonium ergo perhibebat turba quae erat cum eo**, quando Lazarum uocauit de monumento, & suscitauit eum a mortuis. Propterea & obuiam uenit ei turba, quia audierunt eum hoc signum fecisse. Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos: Videtis quia nihil proficimus? Ecce mundus totus post eum abiit. Turba turbauit turbam. Quid autem inuides caeca turba, quia post eum uadit mundus, per quem factus est mundus? **Erant autem gentiles quidam ex iis qui ascenderat ut adorerent in die festo**. Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui erat a Bethsaida Galilaeae, & rogabant eum dicens: Domine, uolumus Iesum uidere. Venit Philippus, & dicit Andreas. Andreas rursus et Philippus dicebat Iesu. Videamus quid dominus ad ista responderit. Ecce uoluerunt eum Iudaei occidere, gentiles uidere. Sed etiam illi ex Iudaeis erant, qui clamabant: Benedictus qui uenit in nomine domini, rex Israel. Ecce, illi ex circumcisione

Illi ex spūtio, uelut parietes de diuerso uenientes, &
 in unam fidem Christi pacis osculo concurrētes. Au-
 diamus ergo uocem lapidis angularis. Jesus autē
(inquit) respondit eis, dicens: Venit hora, ut cla-
rificetur filius hominis. ¶ Hic quisquam forsitan pu-
 tat, ideo se dixisse glorificatum, quia gentiles eum uo-
 lebant uidere. Non ita est, sed uidebat ipsos gentiles
 post passionem & resurrectionem suam in omnibus
 gentibus credituros. Quia sicut dicit Apostolus: Cæ-
 citas ex parte in Israel facta est, donec plenitudo gen-
 tium intraret. Ex occasiōe igitur istorum gentilium,
 qui eum uidere cupiebant, annunciat futuram pleni-
 tudinem gētium. Et promittit iam iamq̄ adesse ho-
 ram glorificationis suæ, qua facta in cælis, in eum gē-
 tes fuerant credituræ. Vnde prædictum est: Exalta-
 re super cælos deus, & super oēm terram gloria tua.
 Hæc est gentium plenitudo, de qua dicit Apostolus:
 Cæcitas ex parte in Israel facta est, donec plenitudo
 gentiū intraret. Sed altitudinē glorificationis oportu-
 it ut præcederet humilitas passiōis, ideo secutus ad-
 iunxit, Amen amen dico uobis, nisi granum frum-
menti cadens in terrā mortuū fuerit, ipsum solū ma-
net. Si autē mortuū fuerit, multū fructū affert. ¶ Se autē
 dicebat ipsum granū esse mortificandū, & multiplicā-
 dū. Mortificandū infidelitate Iudæorū, multiplican-
 dū fide oīm populorū. Iā uero exhortās discipulos su-
 os ad passionis suæ sectandū uestigia, ait: Qui amat
(inquit) animā suā, perdet eā. Qd̄ duobus modis
 intelligi potest: Qui amat, perdet. i. si amas, perdes. Si
 uicā cupis tenere in Ch̄o, noli timere mori p̄ Chri-
 sto. Item alio mō: Qui amat animā suam, perdet eā. ¶
 Noli amare in hac uita, ne perdas in ḡerna uita. Hoc

¶ Salin. 56

¶ Roma. 11

autem quod posterius dixi, magis habere uidetur eius angelicus sensus. Sequitur: **Et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.** Ergo quod supra dictum est, [qui amat,] lubintelligitur, in hoc mundo, ipse utiq; perdet. Qui autem odit, utiq; in hoc mundo, in uitam æternam ipse custodit eam. Magna & mira sententia, quæ admodum homini sit in animam suam amor ut pereat, odiu ne pereat. Si male amaueris, tunc odisti: si bñ oderis, tunc amasti. Felices qui oderunt custodiendo, ne perdant amando. Hic animæ nomine, uita præsens designatur, uel etiam huius uitæ delectatio, quæ perdenda est, ut feliciter inuenias uoluntatem tuam in regno dei, quæ fortiter uicisti in hoc seculo. Nā sancti martyres odio habuerunt hanc præsentem uitam pro Christi nomine, dum magis uoluerunt hanc præsentem uitam perdere, quam Christum negare, implentes quod sequitur: **Si quis mihi ministrat, me sequatur.** Quid est, me sequatur, nisi me imitetur? Christus enim pro nobis passus est, ait apostolus Petrus, relinquens nobis exemplū, ut sequamur uestigia eius. Ecce qd dictū est, Si quis mihi ministrat, me sequat. Quo fructus? qua mercede? quo præmio? **Et ubi sum ego, illic & minister meus erit.** Merces est amoris, & operis precium quo ministratur, esse cum illo cui ministrat. Ubi enim bene erit sine illo? aut quomodo male esse poterit, honorificabit eum pater meus. [Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum pater meus.] Quo honore, nisi ut sit cum filio eius? Quod em̄ superius ait, [Ubi ego sum, illic & minister meus erit,] hoc intelligit exposuisse eū dicit: [Honorificabit eum pater meus.] Nunquā maiore honore accipere poterit adoptatus,

quã ut sit ubi est unicus, non æqualis factus diuinitati, sed cõscius æternitati. Quid sit ministrare, cui operi merces tãra promittitur, considerandũ est. Si quis mihi ministrat, me sequatur, hoc intelligi uoluit, ac si diceret: Si quis me non sequit, nõ mihi ministrat. Ministrat ergo Iesu Christo, q nõ sua querit, sed quæ Iesu Christi. Hoc est em̃, me sequatur, uias meas ambulat, non suas, sicut alibi scriptũ ẽ: Qui se dicit in Chro manere, debet sicut ille ambulauit, & ipse ambulare. Etiam si porrigit esurienti panem, de misericordia facere debet, non de iactãtia: nõ aliud ibi querere, nisi opus bonum, nesciente sinistra quid faciat dextera, id est, ut alienẽ intẽtio cupiditatis ab opere charitatis. Illi dicit: Cum uni ex minimis meis fecisti, mihi fecisti. Nec ea tm̃ quæ pertinent ad misericordiã temporã, sed om̃ia opera propter Christũ faciẽs, tunc erũt bona, qm̃ finis legis Christus ad iustitiam om̃i credẽti. Credẽs, minister est Christi, usq; ad illud opus magnæ charitatis, quod est animã suam ponere pro frãtribus. Hoc est em̃ & pro Christo ponere, qã & hoc propter sua membra dicturus est, Cum pro istis fecistis, pro me fecistis. De tali quippe hora dñs etiam se ministrũ facere & appellare dignatus est, ubi ait: Sicut non uenit ministrari filius hois, sed ministrare, & animam ponere pro multis. Hinc ergo est unusquisque minister Christi, unde est & minister Chrus. Sic ministrantẽ Christo, honorificat pater eius honore illo magno, ut sit cum filio eius, nec unquam deficiat fides eius. Cõmuniter uero de om̃ibus ait, Si quis mihi ministrat. Omnis em̃ quicunq; hic bene in Christo ministrat, cum Christo mercedem accipiet. Vñ unusquisq; pro modulo suo ministrare debet Christo, bñ

uiuendo, eleemosynas faciendo, nomē doctrinamq̄
 eius, quibus potuerit, prædicando. **Qui** uero bene ui
 uentes exhortat, ut permaneāt in bene uiuendo, mi
 nistrat **Christo**. **Qui** uero humiliter admonēti se obe
 dit, ministrat **Christo**. **Et** q̄ feliciter in hoc seculo mi
 nistrat **Christo**, feliciter in futuro seculo regnabit cū
Christo. Cū dñs Iesus pdixisset in grano sinapis passi
 onē suā, & suos exhortaret ministros, ut sequerent̄ eū,
 ad nostrā rursū infirmitatē suam temperauit affe
 ctū, & ait: **Hunc anima mea turbata est**. **Vnde**
 dñe Iesu anima tua turbata est: Nūquid nō ideo ani
 mā cōcepisti & hoīem perfectū, ut in eo patereris? ni
 deo dñe nostram infirmitatē in te transferre, & in te
 causam suscipere nostrā. **Ideo** turbatus es, quia uolu
 isti, sicut nat⁹ fuisti. **Nā** paulo ante de eo dictū est, ubi
Lazarum suscitauit, turbauit semetip̄m. **Nā** his uer
 bis, ab infirmitate nostra rapuit nos ad infirmitatem
 suā. **Vox** est em̄ fortitudinis dñi, ubi ait: **Venit hora**,
 ut clarificetur filius hoīs. **Vox** est infirmitatis nostrę,
 dū ait: **[Nunc anima mea turbata est.]** **O** dñe mediā
 tor, deus supra nos, homo propter nos, agnosco mi
 sericordiā tuā. **Nā** quod tu rātus, tuæ charitatis uolū
 tate turbaris, multos in tuo corpore, qui suæ infirmi
 tatis necessitate turbātur, ne desperando pereant, cō
 solaris, **Audi** ergo o miles **Christi**, quid deinde subiū
 gat, cū dixisset: **Nūc anima mea turbata est. Et quid**
dicam⁹ (inq̄) **Pater**, saluifica me in hac hora.
Sed propterea ueni ad horam hāc. **Pater** clarifica tu
 um nomen. **[Docuit** te quid cogites, docuit quid di
 cas, quem inuoces, in quo speres, cuius uoluntatē cer
 tam atq̄ diuinā tuæ uoluntati humanæ infirmatē p
 ponas, **Nō** ideo tibi uideat ex alto diffidere, quia te

tuit ab initio proficere. Nam & tentari dignatus est
 à diabolo, à quo utiq; si noller, nō tentaret: & ea respō
 dit diabolo, quæ tu in tentationibus debeas respōde
 re. Et ille quidē tētatus est, sed nō periclitatus, ut dō
 ceret te in tentatione pereclitantiē tentatori respōde
 re, & post tentatorē nō ire, sed periculo tentatiōis ex
 ire. Sicut autē hic dicit, **Nūc anima mea turbata est, ita**
etiā ibi dixit: Tritis est anima mea usq; ad mortē. Et
iterū: Pater, si fieri potest, transeat à me calix iste. Ho
minis suscepit infirmitatem, ut doceat sic conturba
tum & contristatum, quod sequitur, dicere: Veruntā
men nō quod ego uolo, sed quod tu uis pater. Sice m̄
homo ab humanis in diuina erigitur, cū uolūta hu
mane uoluntas diuina præponit. Quid est autē, clarifi
ca tuū nomē, nisi in sua passiōe et reirrectiōe? Quid
est ergo aliud, nisi ut pater clarificet filiū suū, q̄ clarifi
cat nomē suū etiā in similibus passiōibus seruoꝝ su
orū: Venit ergo uox de cælo, dicens: Et clarifi
tui, & iterum clarificabo.] Et clarificauit antequam
facere mundum, & itē: clarificabo resurgentiē à mor
tuis, & ascendentiē in cælum. Et aliter intelligi potest,
Et clarificauit, cū de uirgine natus est, cū de cælo indi
ce stella à magis adoratus est, cū à sanctis sancto spiri
tu plenis agnitus est, cū descendente spiritu in specie
columbæ declaratus, cum uoce de cælo monstratus,
tum in monte transfiguratus, cū miraculā multa fe
cit, cum multos sanauit atq; mūdauit, cū de paucis pā
nibus tantam multitudinem pauit, cum uentis & flu
ctibus imperauit, cū mortuos suscitauit. Et itē: cla
rificatus est, cū resurgeret à mortuis, cū mors ei ultra
nō dominabit, cū exaltabitur super cælos deus, & su
per omnem terrā gloria eius. Turba autē quæ stā

bat zau diebat, dicebat tonitruum factū esse.
 Alij autē dicebant, angelus ei locutus est, Respōdit Ie-
 sus & dixit: Non ppter me uox hæc uenit, sed ppter
 uos.] Hic ostendit illa uoce non sibi indicatū, quod
 idem iam sciebat, sed eis quibus indicari oportebat.
 Sicut autē illa uox, non ppter eum, sed propter illos
 in diuinitate facta est, sic anima eius non ppter eum,
 sed ppter alios uoluntate turbata est. Nunciudi-
ciū est mundi. Non em̄ de futuro iudicio hoc di-
 ctum esse putamus, quod in fine mūdi futurū est, ubi
 boni & mali separabunt̄ æterna diuisione, sed de iudi-
 cio qđ quotidie in sc̄tā dei ecclesia solet esse. Posside
 ergo diabolus genus humanū, & reos supplicio
 tenebat chirographo pct̄ōrum, dominabatur in cor-
 dibus infidelium ad creaturam colēdam, deserto crea-
 tore, deceptos captiuosq; trahebat. Per Christi autē
 fidem, quæ morte eius & resurrectione firmata est,
 per eius sanguinē, qui in remissione fusus est pecca-
 torum, millia credentium à dominatu diaboli libe-
 rantur, Christi corpore copulantur, & subtrāto capi-
 te uno eius spiritu fidelia mēbra eius uegerantur.
 Hoc uocabat iudicium, hanc discretionē, & à suis re-
 demptis diaboli expulsionem. Deniq; attende quid
 dicat, quasi quæreremus quid esset quod ait: Nunciu-
diciū est mundi, ssecutus exposuit, ait em̄. Nunc
princeps huius mundi eijcietur foras. Audi-
 uimus quale dixerit esse iudicium. Nō ergo illud qđ
 in fine uenturū est, ubi uiui & mortui iudicādi sunt,
 alijs ad sinistrā, alijs ad dexterā separatis: sed iudiciū,
 quo princeps huius mundi eijcietur foras. Quō ergo
 intus erat, quod eum dixit eijciēdum foras? [Nunc-
 inquit, princeps mundi eijcietur foras.] Hoc intelli-

gendum est quod nunc fit, non tñ quod post futurũ
 esset in nouissimo die. Præuidebat ergo dñs, qđ scie-
 bat post passionē & glorificationē suā p̄ uniuersum
 mundũ multos populos credituros, in quorũ cordi-
 bus diabolus intus erat, cui qñ ex fide renūciant, eijcē
 erur foras. **Sed** dicet aliq̄s: Nunquid de cordibus pa-
 triarcharũ & prophetarũ ueterumq̄ iustorum non est
 eiectus foras? **Plane**, ergo quō dictũ est nunc, eijcē
 foras? quō putamus, nisi quia tunc quod in hoibus
 paucissimis factum est, nunc in multis magnisq̄ po-
 pulis iam mox futurũ esse prædictum ē? **Spiritus** autē
 nondum erat datus, quia Iesus nōdum erat glorifica-
 tus, potest similit̄ habere quæstionem, & similit̄ solu-
 tionem. **Non** em̄ sine spiritu sc̄to futura p̄nunciaue-
 runt p̄phetæ, aut nō etiam dñm infantem in spiritu
 sc̄to **Simeon** senex, & **Anna** uidua cognouerūt, & **Za-**
charias, & **Elizabeth**, qui de illo nondũ nato, sed iã
 concepto tanta per sp̄m̄ sanctũ prædixerunt: sed spi-
 ritus nondũ erat datus. i. illa abundantia gratiæ spiri-
 talis, qua congregati linguis oĩm loquerentur, ac sic
 in linguis omnium gentium futura p̄nunciaret eccle-
 sia, qua gratia spiritalis populi cōgregarentur, q̄ lon-
 ge lateq̄ pctã dimitterentur, & millia milliũ deo re-
 conciliarentur. **Quid** est ergo, ait quispiam, quia dia-
 bolus de credentiũ cordibus eijcitur foras? iam fide-
 lium neminē tentat? Imo uerō tentare nō cessat, sed
 aliud est intrinsecus regnare, aliud forinsecus oppu-
 gnare: aliud est uulnerare, aliud occidere. **Sed** si uul-
 nerat, est q̄ sanat. **Quia** sicut pugnãtibus dictum est,
Hæc scribo uobis, ut non peccetis, ita qui uulnerat,
 quod sequitur audiunt: **Et** si peccaueritis, aduocatũ
 habemus apud patrem **Iesum** Christũ iustum, ipse est

propiciatio peccatorum nostrorum. Quid enim oramus cum dicimus: Debita nostra nobis dimitte, nisi ut vulnera nostra sanentur? Et quod aliud petimus, cum dicimus? Et ne nos inducas in tentationem, nisi ut ille qui infidiatur, uel certe extrinsecus nulla erumpat ex parte, nulla nos fraude decipiat, nullis nos subuerat machinis, quoniam non tenet locum cordis, unde fide eiectus est foras? Sed nisi dominus custodierit ciuitatem, in uanum uigilat qui custodit eam. Nolite ergo de uobis ipsis presumere, si non uultis foras eiectum diabolum intro iterum reuocare. Absit autem ut diabolus mundi principem ira dictum existimemus, ut eum caelo & terreo dominari posse credamus. Sed mundus appellatur in malis hominibus, qui toto terrarum orbe diffusi sunt, sicut appellatur domus ab his, a quibus habitat. Secundum quod dicimus, bona domus est, uel mala domus est, non quando reprehendimus siue laudamus aedificium parietum atque tectorum, sed quoniam mores uel bonorum hominum uel malorum: sic ergo dictum est, princeps huius mundi. id est princeps malorum hominum, qui habitat in mundo. Appellatur etiam mundus in bonis, quod similiter toto orbe terrarum diffusi sunt. Inde dicit Apostolus, Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi: hi sunt, ex quorum cordibus princeps mundi eiecitur foras. Cum ergo dixisset, Nunc princeps huius mundi eiecitur foras, adiunxit continuo: **Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham post me.** Quae omnia trahit, nisi ex quibus diabolus eiecitur foras? Non autem dixit omnes, sed omnia. Non enim omnium est fides. Non itaque hoc ad uniuersitatem hominum retulit, sed ad creaturae integritatem. id est spiritum & animam & corpus: ad illud scilicet, quod intelligimus, & illud quod

2. Corin. 5

uiuimus, & illud qd uisibiles & corruptibiles sumus. Quod em̄ dixit, capillus capitis uestri nō pibit, om̄ia trahit post se. **Aut**, si om̄ia ipsi hōies intelligēdi sunt, om̄ia prædestinata ad salutē possumus dicere, ex quibus omnibus ait nihil esse periturū, cum supra de suis ouibus loqueretur: aut certe, om̄ia hōim genera, siue in linguis omnibus, siue in ætatibus om̄ibus, siue in gradibus honorū om̄iū, siue in diuersitatibus ingeniorum om̄ibus, siue in artium licitarū om̄iū, & utilium professionibus om̄ibus: & quicquid aliud dici potest, sc̄dm̄ innumerabiles differētiās, quibus inter se per sola p̄ctā hōies distant, ab excelsissimis usq; ad humilimos, à rege usq; ad mendicū. **Omnia**, inquit, traham post me, ut sim caput eorū, & illi membra mea. **Sed** si exaltatus, inquit, fuero à terra, hoc est, cū exaltatus fuero. **Non** em̄ dubitat futurū esse quod uenit implere. **Hoc** refert ad illud quod superius ait: **Si** autē mortuū fuerit granum frum̄ēri, multū fructū affert. **Nam** exaltationē suam qd aliud dixit, quā in cruce passionem: **Quod** & ipse euāgelista nō tacuit, subiunxit em̄ & ait: **Hoc autē dicebat, significans quā morte esset moriturus. Respondit ei turba:** **Nos** audiuius ex lege, q̄a Christus manet in æternum. **Quō** tu dicis, oportet exaltari filiū hōis? **Quis** est iste filius hōis? **Memoriter** tenuerunt quod dñs dicebat assidue filium hōis se esse. **Nam** hoc loco nō ait, si exaltatus fuerit à terra filius hōis, sed sicut superius dixerat, qm̄ nūciati sunt gentiles illi qui eum uidere cupiebāt: **Venit** hora, ut clarificetur filius hōis. **Hoc** itaq; isti animo retinētes, & quod nunc ait: **[Cū** exaltatus fuero à terra, **]** mortē crucis intelligentes, q̄sierūt ab illo, & dixerunt: **[Nos** audiuius ex lege,

quia **Christus** manet in æternum. Quò tu dicis, oportet exaltari filium hoīs?] Si enim **Christus** est, inquit, manet in æternum: si manet in æternum, quò exaltabitur à terra. i. quò crucis passioe morietur? Hoc enim eum dixisse intelligebant, quod facere cogitabant. **Non** ergo eis uerborum istorū obscuritatem aperuit infusa sapientia, sed stimulatā conscientia. **Dixit ergo eis Iesus: Adhuc modicū lumē in uobis est.** Hinc est quod intelligitis, quod **Christus** manet in æternum. **Ergo** [**Ambulate dum lucem habetis,** ut non tenebræ uos cōprehendant.] **Ambulate,** accedite, totum intelligite, & moriturum **Christum**, & uicturum in æternum, & sanguinem fusurum, quo redimat, & ascensurum in sublimia, quò perducatur. **Tenebræ** autē non cōprehendant, si eo mō credideritis **Christi** æternitatē, ut non negetis in eo mortis humilitatē. **Et qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat,** sed potest offendere in lapidē offensionis & petrā scandali, q̄ fuit dñs cæcis Iudæis, sicut credentibus lapis, quē reprobauerunt ædificantes, factus est in caput anguli, Hinc dedignati sunt credere in **Christum**, q̄a eorū impietas contēpsit mortuū, irrisit occisum, & ipse erat mors grani multiplicandi, & exaltatio trahētis post se omnia. **Dū lucem habetis, credite in lucem, ut filij lucis sitis.** Cum aliqd uerū auditum habetis, credite in ueritatē, ut renascamini in ueritate. **Hæc locutus est Iesus, et abiit et abscondit se ab eis.**

Passio Domini
nostri Iesu Christi secundū Marcū.

Feria tertia Palmarū. Marci. XIII.